

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ณัฐภัสสร คำดี¹, นภาพร เสมคง¹, กัญญารัตน์ ประสิทธิ์เพิ่มพร¹, วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย²
และปิยะดา คัมภีรานนท์^{3*}

¹นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

³อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*piyada@webmail.npru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 50 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติสรุปอ้างอิงได้แก่ การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) พฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจำแนกตาม เพศ อายุ และชั้นปี ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของนักศึกษาในด้านรายได้ กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.514$) ในลำดับถัดมาได้แก่ การสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.451$)

คำสำคัญ ปัจจัยเศรษฐกิจ พฤติกรรมการออม นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์

Economic Factors Influencing the Saving Behavior of Students in the Faculty of Science, Nakhon Pathom Rajabhat University

Natphassorn Kamdee¹, Napaporn Saemkhong¹, Kanyarat Presitpremporn¹,
Wisit Rittiboonchai² and Piyada Kumpiranont^{3*}

¹Faculty of Management Science students, Finance and Banking major, Nakhon Pathom Rajabhat University

²Faculty of Management Science lecturers, General Management major, Nakhon Pathom Rajabhat University

³Faculty of Management Science lecturers, Finance and Banking major, Nakhon Pathom Rajabhat University

*piyada@webmail.npru.ac.th

Abstract

This research aimed to (1) compare the saving behavior of students in the Faculty of Science at Nakhon Pathom Rajabhat University based on personal factors, and (2) examine the relationship between economic factors and the saving behavior of these students. This was a quantitative study utilizing a survey method. The sample consisted of 50 students from the Faculty of Science, selected through convenience sampling. The statistical methods employed included descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics including t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Pearson's correlation coefficient.

The research findings revealed that

(1) there were no statistically significant differences in saving behavior among students when classified by gender, age, or academic year.

(2) A study examining the relationship between economic factors and saving behavior among Science Faculty students at Nakhon Pathom Rajabhat University found a statistically significant positive correlation between student income and their saving behavior ($r=.514$). Following this, financial support from family also showed a statistically significant positive correlation with saving behavior among these students ($r=.451$).

Keywords Social Media, Adolescent Product Purchase, Purchase Decision

1. บทนำ

สถานการณ์การออมของครัวเรือนไทยแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่น่าสนใจแต่ซับซ้อน จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2562 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่มีการออมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 72.2 ซึ่งสูงกว่าปี พ.ศ. 2560 ที่ร้อยละ 71.6 [1] ข้อมูลนี้สอดคล้องกับรายงานของธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่ระบุว่าประเทศไทยมีการเข้าถึงบริการเงินฝากของสถาบันการเงินในระดับที่เทียบเท่ากับประเทศพัฒนาแล้ว และสัดส่วนของครัวเรือนไทยที่มีบัญชีเงินฝากกับสถาบันการเงินก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง [2] อย่างไรก็ตาม แม้สัดส่วนครัวเรือนที่มี

การออมจะเพิ่มขึ้น แต่สัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือนไทยกลับไม่ได้เพิ่มขึ้นตาม โดยคงอยู่ที่ประมาณร้อยละ 22 ทั้งในปี พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2562 [1] ปัจจัยหลายประการอาจเป็นสาเหตุของสถานการณ์นี้ ได้แก่ ปัญหาค่าครองชีพที่สูง การประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคงเพียงพอสำหรับการวางแผนการออม และระดับหนี้ครัวเรือนที่สูง ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการออมของครัวเรือนไทย [3]

ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการออมของคนไทยชี้ให้เห็นถึงความเปราะบางทางการเงิน โดยร้อยละ 20 ของคนไทยมีเงินออมไม่เกิน 1 เดือน ร้อยละ 45 มีเงินออมไม่เกิน 3 เดือน และร้อยละ 34 มีเงินออมเพียงพอสำหรับ 6 เดือน หากพิจารณาจากจำนวนคนไทย 38 ล้านคนที่มีงานทำ พบว่าประมาณ 8 ล้านคนมีความเสี่ยงสูงเนื่องจากไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้นานเกิน 1 เดือนในกรณีที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น การว่างงานจากวิกฤตการณ์อย่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในทางกลับกัน มีคนไทยประมาณ 13 ล้านคนที่มีเงินออมเพียงพอที่จะประคับประคองชีวิตตนเองและครอบครัวได้นานถึง 6 เดือนหรือมากกว่านั้น คาดการณ์ว่าภายหลังการระบาดของโรค COVID-19 พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้คนจะลดลง และมีการออมเงินเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบการออมส่วนใหญ่จะยังคงเป็นการฝากธนาคารเป็นหลัก ในขณะที่การลงทุนในหุ้น กองทุน และอสังหาริมทรัพย์ อาจยังไม่ได้ได้รับความนิยมมากนักจนกว่าสถานการณ์จะกลับสู่ภาวะปกติ นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ไม่ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากรายย่อย มีเพียงการลดอัตราดอกเบี้ยสำหรับสถานประกอบการเท่านั้น [4]

พฤติกรรมการออมที่ดีและวินัยทางการเงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการลดปัญหาหนี้ครัวเรือนของประเทศไทย หากครัวเรือนมีเงินออมต่อเดือนน้อย จะส่งผลให้เงินออมสะสมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายและชำระค่าสินค้าหรือบริการทั้งหมด นำไปสู่การผ่อนชำระระยะยาว การก่อหนี้ในระดับสูง และภาระหนี้ที่ยาวนานขึ้น แม้ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการผ่อนชำระ เช่น การซื้อที่อยู่อาศัย การมีเงินออมน้อยจะทำให้ต้องเลือกผ่อนชำระหนี้ต่อเดือนในอัตราที่ต่ำ ส่งผลให้ภาระหนี้สูงและมีระยะเวลายาวนานเช่นกัน การออมยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนสำหรับค่าใช้จ่ายสำคัญตามช่วงอายุ เช่น การชำระหนี้การศึกษา การซื้อบ้าน การแต่งงาน และการเริ่มต้นชีวิตครอบครัว นอกจากนี้ การออมยังเป็นแหล่งสำคัญของการลงทุนเพื่อการพัฒนา สร้างความเจริญเติบโต และความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ระบบการออมยังทำหน้าที่เป็นการคุ้มครองทางสังคม โดยเฉพาะการออมเพื่อการเกษียณอายุ ระบบบำนาญบำนาญ หรือเพื่อการชราภาพ ดังนั้น การวางแผนทางการเงินจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังนิสัยการออมและการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล [5] [6]

พฤติกรรมการออมเป็นรากฐานสำคัญของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตในอนาคต การออมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการสะสมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเตรียมพร้อมสำหรับเป้าหมายทางการเงินระยะยาว เช่น การศึกษาต่อ การซื้อทรัพย์สิน หรือการเกษียณอายุ บริบทของนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่กำลังก้าวเข้าสู่โลกของการทำงานและกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ พฤติกรรมการออมในช่วงวัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างรากฐานทางการเงินที่แข็งแกร่งในอนาคต [7] [8] [9]

ในส่วนของนักศึกษา การศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมชี้ให้เห็นว่าปัจจัยภายนอก เช่น การรับรู้รายได้ ค่าใช้จ่าย ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงสถานะเศรษฐกิจโดยรวม ล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเงินและพฤติกรรมการออม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาในต่างจังหวัดที่อาจมีบริบททางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างจากนักศึกษาในเมืองใหญ่ การศึกษาในกลุ่มเฉพาะจึงมีความสำคัญเพื่อสะท้อนภาพที่แท้จริงและนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เหมาะสม

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การทำความเข้าใจปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาในขณะนี้ จึงไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเชิงวิชาการเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการเงินส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

และสร้างเสริมวินัยทางการเงินให้กับนักศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินของบัณฑิตและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม (Saving Behavior)

หมายถึง การตัดสินใจของบุคคลที่จะกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต แทนที่จะนำไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในปัจจุบัน [10] แนวคิดนี้เน้นย้ำถึงการชะลอการบริโภคในวันนี้เพื่อสร้างความมั่นคงหรือบรรลุเป้าหมายทางการเงินในวันหน้า ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเสถียรภาพทางการเงินของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยเรียนที่นักศึกษามักจะมีรายได้ที่จำกัดและไม่แน่นอน ทำให้การบริหารจัดการเงินออมกลายเป็นทักษะสำคัญในการรับมือกับค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดฝันหรือการวางแผนสำหรับอนาคต

ประเภทของการออม

พฤติกรรมการออมไม่ได้มีเพียงรูปแบบเดียว แต่สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และแรงจูงใจในการออม โดยหลักๆ แล้ว การออมสามารถจำแนกได้ดังนี้ [11]

การออมแบบมีเป้าหมาย (Goal-Oriented Saving) การออมประเภทนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจนและมุ่งมั่นที่จะเก็บเงินเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น การออมเพื่อซื้อบ้าน การออมเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การออมเพื่อซื้อรถยนต์ หรือการออมเพื่อเดินทางท่องเที่ยว การมีเป้าหมายที่ชัดเจนมักจะเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลมีวินัยในการออมอย่างต่อเนื่อง

การออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน (Precautionary Saving) การออมประเภทนี้เป็นการเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่ไม่คาดฝันหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การเจ็บป่วย การตกงาน การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย หรือค่าใช้จ่ายฉุกเฉินอื่น ๆ การมีเงินออมเพื่อเหตุฉุกเฉินช่วยลดความเสี่ยงทางการเงินและสร้างความอุ่นใจเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยทั่วไปผู้เชี่ยวชาญทางการเงินมักแนะนำให้มีการออมเพื่อเหตุฉุกเฉินอย่างน้อย 3-6 เท่าของค่าใช้จ่ายจำเป็นต่อเดือน

การออมเพื่อการลงทุนในอนาคต (Investment Saving) การออมประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินที่สะสมไว้ไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ที่มีศักยภาพในการสร้างผลตอบแทน เพื่อเพิ่มมูลค่าของเงินออมให้เติบโตในระยะยาว ตัวอย่างเช่น การลงทุนในหุ้น พันธบัตร กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ หรือการเริ่มต้นธุรกิจ การออมเพื่อการลงทุนมักเกี่ยวข้องกับการยอมรับความเสี่ยงในระดับหนึ่งเพื่อแลกกับโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น และเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความมั่งคั่งในระยะยาว

การทำความเข้าใจประเภทของการออมเหล่านี้ช่วยให้บุคคลสามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างรอบคอบและเหมาะสมกับเป้าหมายชีวิตของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

2.2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออม

ทฤษฎีอรรถประโยชน์จุลภาค (Microeconomic Utility Theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่าผู้บริโภคจะตัดสินใจบริโภคและออมโดยคำนึงถึงการเพิ่มอรรถประโยชน์สูงสุด [12] ซึ่งอธิบายว่า หากผู้บริโภคมีรายได้ในอนาคตไม่แน่นอน จะมีแนวโน้มออมเงินมากขึ้นเพื่อรักษาอรรถประโยชน์ในระยะยาว ทฤษฎีอรรถประโยชน์จุลภาค (Microeconomic Utility Theory) เป็นแนวคิดพื้นฐานสำคัญในสาขาเศรษฐศาสตร์จุลภาคที่ใช้ อธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าบุคคลมีเหตุผล (rational) และจะพยายามเลือกบริโภคสินค้าและบริการในลักษณะที่ทำให้ตนเองได้รับความพึงพอใจหรือ "อรรถประโยชน์" (utility) สูงสุดภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ เช่น รายได้หรืองบประมาณ

แม้ว่าทฤษฎีอรรถประโยชน์จุลภาคจะมุ่งเน้นที่การบริโภคในปัจจุบันเป็นหลัก แต่ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบาย พฤติกรรมการออมได้เช่นกัน การออมสามารถมองได้ว่าเป็นการตัดสินใจที่จะ "บริโภคในอนาคต" (future consumption) แทนที่จะ "บริโภคในปัจจุบัน" (present consumption) บุคคลจะตัดสินใจออมเมื่ออรรถประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการ บริโภคในอนาคต (ซึ่งอาจหมายถึงการบรรลุเป้าหมายทางการเงิน ความมั่นคง หรือการรับมือกับความไม่แน่นอน) มีค่า มากกว่าอรรถประโยชน์ที่ได้รับการบริโภคในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ อัตราดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนจากการออมจึงเป็นปัจจัย สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออม เพราะเป็น "ราคา" ที่บุคคลต้องจ่ายเพื่อแลกกับการบริโภคในอนาคต (โดยการละทิ้งการ บริโภคในปัจจุบัน) หากผลตอบแทนจากการออมสูงขึ้น อรรถประโยชน์จากการบริโภคในอนาคตก็จะสูงขึ้น ทำให้บุคคลมี แนวโน้มที่จะออมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีอรรถประโยชน์จุลภาคมีข้อจำกัดบางประการ เช่น สมมติฐานว่าบุคคลมีเหตุผล สมบูรณ์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว พฤติกรรมการตัดสินใจของมนุษย์มักได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ ความลำเอียงทางความคิด และปัจจัยทางสังคมอื่นๆ ดังที่ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในสาขาเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (Behavioral Economics) แต่ถึงกระนั้น ทฤษฎีอรรถประโยชน์จุลภาคยังคงเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญและมีประโยชน์ในการทำความเข้าใจพื้นฐานของพฤติกรรมการ ตัดสินใจของผู้บริโภคและการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ

ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Hypothesis LCH)

ทฤษฎีของ Modigliani & Brumberg [13] ระบุว่าแต่ละคนมีแนวโน้มออมในช่วงที่มีรายได้สูงเพื่อใช้จ่ายในช่วงที่ไม่ มีรายได้ เช่น วัยเกษียณ สำหรับนักศึกษา แม้ยังไม่มีรายได้ถาวร แต่ความเข้าใจในวัฏจักรชีวิตจะช่วยให้เห็นความจำเป็นในการ ออมเพื่ออนาคต ทฤษฎีนี้มุ่งอธิบายถึง รูปแบบการบริโภคและการออมของบุคคลตลอดช่วงชีวิต โดยมีแนวคิดหลักว่าบุคคลจะ วางแผนการบริโภคและการออมในลักษณะที่ทำให้ได้รับความพึงพอใจหรืออรรถประโยชน์สูงสุดจากการบริโภคที่ "ราบรื่น" ตลอดช่วงชีวิตของตนเอง ไม่ใช่เพียงแค่การพิจารณารายได้ในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ด้วย

หลักการสำคัญของทฤษฎีวัฏจักรชีวิต

การบริโภคที่ราบรื่น (Consumption Smoothing) แนวคิดหลักของ LCH คือบุคคลต้องการรักษาระดับการบริโภค ให้ค่อนข้างคงที่ตลอดชีวิต แม้ว่ารายได้จะมีความผันผวนก็ตาม ตัวอย่างเช่น ในช่วงวัยหนุ่มสาวอาจมีรายได้น้อย แต่ก็ยัง ต้องการบริโภคในระดับหนึ่ง และเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณที่รายได้ลดลงหรือไม่มีรายได้จากการทำงาน ก็ยังต้องการรักษาระดับการ บริโภคให้ใกล้เคียงกับช่วงวัยทำงาน เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก

การวางแผนตลอดชีวิต (Lifetime Planning) ผู้บริโภคจะตัดสินใจเรื่องการบริโภคและการออมโดยพิจารณาจาก รายได้และทรัพยากรทั้งหมดที่คาดว่าจะได้รับตลอดช่วงชีวิต ไม่ใช่เพียงรายได้ในปัจจุบันเท่านั้น นั่นหมายถึงการคำนึงถึงรายได้ จากค่าจ้าง เงินบำนาญ ผลตอบแทนจากการลงทุน และทรัพย์สินที่มีอยู่

รูปแบบของรายได้ การออม และความมั่งคั่งตามช่วงวัย LCH ชี้ให้เห็นถึงรูปแบบที่เฉพาะเจาะจงของรายได้ การออม และความมั่งคั่งที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงอายุของบุคคล

ช่วงวัยหนุ่มสาว (Young Adulthood) เป็นช่วงที่บุคคลเพิ่งเริ่มต้นชีวิตการทำงาน รายได้มักจะอยู่ในระดับต่ำ และ อาจจำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา การเริ่มต้นครอบครัว หรือการซื้อทรัพย์สินชิ้นแรก เช่น บ้านหรือรถยนต์ ในช่วงนี้ การ บริโภคอาจสูงกว่ารายได้ ส่งผลให้มีการ "ออมติดลบ" หรือมีการสะสมหนี้สิน (dissaving or borrowing).

ช่วงวัยทำงานหลัก/วัยกลางคน (Prime Working Age/Middle Age) เป็นช่วงที่บุคคลมีรายได้สูงสุด เนื่องจากมีประสบการณ์และตำแหน่งหน้าที่การงานที่มั่นคงขึ้น รายได้จะสูงกว่าการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้เป็นช่วงเวลาแห่งการ "ออม" อย่างจริงจัง เพื่อชำระหนี้ที่ก่อไว้ในวัยหนุ่มสาว และสะสมความมั่งคั่งสำหรับการเกษียณอายุ ในช่วงนี้จึงเกิดการสะสมความมั่งคั่งสูงสุด

ช่วงวัยเกษียณ (Retirement Age) เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ รายได้จากการทำงานจะลดลงหรือหมดไป แต่บุคคลยังคงต้องการบริโภคในระดับที่ใกล้เคียงกับช่วงวัยทำงาน ดังนั้น บุคคลจะเริ่มนำเงินออมที่สะสมไว้มากใช้จ่าย หรือมีการ "ออมติดลบ" (dissaving) โดยที่ความมั่งคั่งที่สะสมไว้จะลดลงเรื่อยๆ

ความสำคัญและการประยุกต์ใช้

ทฤษฎีวัฏจักรชีวิตมีความสำคัญอย่างมากในการทำความเข้าใจพฤติกรรมการออมและการบริโภคในระดับบุคคลและระดับมหภาค

การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ ช่วยให้นักเศรษฐศาสตร์และผู้กำหนดนโยบายสามารถคาดการณ์และวางแผนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการออม การลงทุน และการบริโภคของประชากรได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมผู้สูงอายุที่สัดส่วนของผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณมีจำนวนมากขึ้น

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล เป็นกรอบคิดที่ช่วยให้บุคคลวางแผนการออมและการลงทุนได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยของชีวิต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินและมีความมั่นคงในวัยเกษียณ

แม้ว่า LCH จะเป็นทฤษฎีที่ทรงอิทธิพล แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการ เช่น

สมมติฐานเกี่ยวกับข้อมูลที่สมบูรณ์ LCH ตั้งสมมติฐานว่าบุคคลมีความสามารถในการคาดการณ์รายได้และระยะเวลาการมีชีวิตอยู่ของตนเองได้อย่างแม่นยำ ซึ่งในความเป็นจริงอาจทำได้ยาก

การวางแผนที่มีเหตุผลสมบูรณ์ บางครั้งบุคคลอาจไม่ได้วางแผนทางการเงินอย่างเป็นระบบและมีเหตุผลตามที่ทฤษฎีกำหนด อาจมีพฤติกรรมที่เกิดจากอคติทางจิตวิทยา (เช่น การผัดวันประกันพรุ่ง) หรือขาดความรู้ทางการเงิน

แรงจูงใจในการออม ทฤษฎี LCH คาดการณ์ว่าบุคคลจะใช้เงินออมที่สะสมไว้นานในวัยเกษียณ แต่ในความเป็นจริง ผู้สูงอายุจำนวนมากยังคงมีเงินออมเหลืออยู่เพื่อต้องการใช้เป็นมรดกให้ลูกหลาน หรือเพื่อรับมือกับค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่ไม่คาดฝันในระยะสุดท้ายของชีวิต

ทฤษฎีแรงจูงใจในการออม (Theories of Saving Motives)

Katona [14] เสนอว่าการออมไม่ใช่เพียงการตอบสนองทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นผลจากแรงจูงใจเชิงจิตวิทยา ได้แก่ ความมั่นคงในอนาคต ความกลัวต่อภาวะฉุกเฉิน และความปรารถนาที่จะมีเสรีภาพทางการเงิน

ทฤษฎีแรงจูงใจในการออม เป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่พยายามอธิบายว่าเหตุใดบุคคลจึงตัดสินใจที่จะกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้เพื่อการออม แทนที่จะนำไปบริโภคทั้งหมดในปัจจุบัน แรงจูงใจในการออมไม่ได้มีเพียงปัจจัยเดียว แต่เกิดจากวัตถุประสงค์และความต้องการที่หลากหลายของแต่ละบุคคล ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ได้พัฒนาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ขึ้นมาอธิบายแรงจูงใจเหล่านี้ โดยสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

2.3. แรงจูงใจพื้นฐานตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก

แรงจูงใจเพื่อการบริโภคที่ราบรื่น (Consumption Smoothing Motive)

แรงจูงใจนี้เป็นหัวใจสำคัญของ ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Hypothesis LCH) ของ Modigliani & Brumberg [13] และ ทฤษฎีรายได้ถาวร (Permanent Income Hypothesis PIH) ของ Friedman [12] แนวคิดคือ บุคคลต้องการรักษาระดับการบริโภคให้คงที่หรือราบรื่นตลอดช่วงชีวิต แม้ว่ารายได้จะมีความผันผวนก็ตาม ดังนั้น บุคคลจะออมในช่วงที่มีรายได้สูง (เช่น วัยทำงานหลัก) เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายในช่วงที่มีรายได้ต่ำ (เช่น วัยเกษียณ) หรือเพื่อชดเชยเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่รายได้ลดลงชั่วคราว การออมจึงเป็นกลไกในการโอนย้ายอำนาจซื้อจากช่วงเวลาที่มีรายได้สูงไปยังช่วงเวลาที่รายได้ต่ำ เพื่อให้ความพึงพอใจจากการบริโภคไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

แรงจูงใจเพื่อเหตุฉุกเฉิน/ความไม่แน่นอน (Precautionary Motive)

แรงจูงใจนี้สะท้อนถึงความต้องการของบุคคลที่จะสร้าง "กันชน" ทางการเงินเพื่อรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันในอนาคต [15] ตัวอย่างเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอน เช่น การเจ็บป่วย การว่างงาน การเกิดอุบัติเหตุ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมที่ไม่คาดคิด หรือความผันผวนของรายได้ การออมเพื่อเหตุฉุกเฉินช่วยลดความเสี่ยงทางการเงินและให้ความอุ่นใจแก่บุคคลเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการกู้ยืมซึ่งอาจมีต้นทุนสูงหรือข้อจำกัด

แรงจูงใจเพื่อการลงทุน/เป้าหมายเฉพาะ (Investment/Goal-Oriented Motive)

บุคคลออมเพื่อสะสมเงินทุนสำหรับการลงทุนในอนาคตที่คาดว่าจะสร้างผลตอบแทน หรือเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่สำคัญ [16] ตัวอย่างเช่น การออมเพื่อการศึกษาต่อ การซื้อสังหาริมทรัพย์ (บ้าน, ที่ดิน) การเริ่มต้นธุรกิจ การเกษียณอายุอย่างสะดวกสบาย การซื้อสินค้าที่มีมูลค่าสูง หรือการลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินต่างๆ แรงจูงใจนี้มักเกี่ยวข้องกับการพิจารณาผลตอบแทนจากการออม (เช่น อัตราดอกเบี้ย) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจว่าจะออมมากน้อยเพียงใด

สรุปว่า แรงจูงใจในการออมหลักๆ มี 3 ประการ: แรงจูงใจเพื่อการบริโภคที่ราบรื่น ซึ่งบุคคลออมเพื่อรักษาการบริโภคให้คงที่ตลอดชีวิต โดยโอนเงินจากช่วงรายได้สูงไปใช้ช่วงรายได้ต่ำ (ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต และ ทฤษฎีรายได้ถาวร). แรงจูงใจเพื่อเหตุฉุกเฉิน/ความไม่แน่นอน คือการออมเพื่อสร้างกันชนทางการเงินรับมือเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น เจ็บป่วยหรือว่างงาน เพื่อลดความเสี่ยง. สุดท้ายคือ แรงจูงใจเพื่อการลงทุน/เป้าหมายเฉพาะ เป็นการออมเพื่อสะสมทุนสำหรับเป้าหมายใหญ่ในอนาคต เช่น การศึกษาต่อ, ซื้อสังหาริมทรัพย์ หรือเกษียณอายุ

2.4 แรงจูงใจเสริมอื่นๆ

นอกเหนือจากแรงจูงใจหลักข้างต้น นักเศรษฐศาสตร์และนักวิจัยด้านการเงินส่วนบุคคลยังได้ระบุแรงจูงใจเสริมอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม ได้แก่

แรงจูงใจเพื่อทิ้งมรดก (Bequest Motive)

บุคคลบางคนออมเงินเพื่อต้องการทิ้งทรัพย์สินหรือมรดกไว้ให้กับลูกหลาน ญาติ หรือองค์กรการกุศล [17] แรงจูงใจนี้อาจเกิดขึ้นจากความปรารถนาที่จะช่วยเหลือคนในครอบครัว การสร้างชื่อเสียง หรือความพึงพอใจที่ได้จากการให้ การออมเพื่อมรดกเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลบางคนยังคงมีเงินออมจำนวนมากแม้จะอยู่ในวัยเกษียณแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นข้อจำกัดของทฤษฎีวัฏจักรชีวิตแบบดั้งเดิม

แรงจูงใจเพื่อความเป็นอิสระ/อำนาจ (Independence/Power Motive)

การมีเงินออมจำนวนมากสามารถให้ความรู้สึกถึงความเป็นอิสระทางการเงิน อำนาจในการตัดสินใจ และการควบคุมชีวิตของตนเองได้มากขึ้น บุคคลอาจออมเพื่อลดการพึ่งพาผู้อื่น หรือเพื่อสร้างทางเลือกในชีวิต [17]

แรงจูงใจทางจิตวิทยา/พฤติกรรม (Psychological/Behavioral Motives)

เศรษฐศาสตร์พฤติกรรม (Behavioral Economics) ได้ชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจในการออมไม่ได้มีแค่เหตุผลทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงปัจจัยทางจิตวิทยาด้วย [18]

การควบคุมตนเอง (Self-Control) บุคคลอาจมีปัญหาในการควบคุมการใช้จ่ายในปัจจุบัน จึงพยายามออมเพื่อบังคับตัวเองให้เก็บเงินไว้ใช้ในอนาคต เช่น การออมอัตโนมัติผ่านการหักบัญชี

ความเฉื่อย (Inertia) บางคนออมเพราะเป็นสิ่งที่เคยทำมา หรือเพราะระบบการออมที่กำหนดไว้แต่แรก (เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ) ทำให้การออมเป็นเรื่องง่ายที่จะทำต่อไปโดยไม่จำเป็นต้องคิดมาก

อคติทางความคิด (Cognitive Biases) เช่น การมองเห็นคุณค่าของเงินในปัจจุบันมากกว่าในอนาคต (present bias) หรือการขาดการวางแผนระยะยาว ทำให้บางคนออมน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทฤษฎีแรงจูงใจพยายามทำความเข้าใจเพื่อออกแบบกลไกส่งเสริมการออม

แรงจูงใจในการออมเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา การทำความเข้าใจแรงจูงใจเหล่านี้ช่วยให้สามารถออกแบบนโยบายและโปรแกรมส่งเสริมการออมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงช่วยให้บุคคลสามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างเหมาะสมกับเป้าหมายและความต้องการของตนเองในแต่ละช่วงของชีวิต

สรุปได้ว่า นอกเหนือจากแรงจูงใจหลัก, การออมยังมีปัจจัยเสริม ได้แก่ แรงจูงใจเพื่อทิ้งมรดก ให้ลูกหลานหรือองค์การกุศล และ แรงจูงใจเพื่อความเป็นอิสระ/อำนาจ ในการควบคุมชีวิตตนเอง. นอกจากนี้ แรงจูงใจทางจิตวิทยา/พฤติกรรม ก็สำคัญ เช่น การออมเพื่อ ควบคุมตนเอง, การทำตาม ความเชื่อ, หรือการได้รับอิทธิพลจาก อคติทางความคิด เช่น การให้น้ำหนักกับปัจจุบันมากกว่าอนาคต แรงจูงใจเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมออมที่ซับซ้อนและนำไปสู่การออกแบบนโยบายส่งเสริมการออมที่มีประสิทธิภาพ

2.5. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม

รายได้ (Income) รายได้เป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการออม นักศึกษาที่มีรายได้จากการทำงานพิเศษ หรือได้รับทุนการศึกษา จะมีแนวโน้มออมมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีรายได้ [19] [20]

การเข้าถึงบริการทางการเงิน (Access to Financial Services) การมีบัญชีเงินฝาก หรือแอปพลิเคชันการออม ช่วยให้นักศึกษาสามารถจัดการเงินได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้มีแนวโน้มออมมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล [21]

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการออมของนักศึกษา ครอบครัวที่ส่งเสริมการวางแผนการเงินจะปลูกฝังนิสัยการออมได้ดี [22]

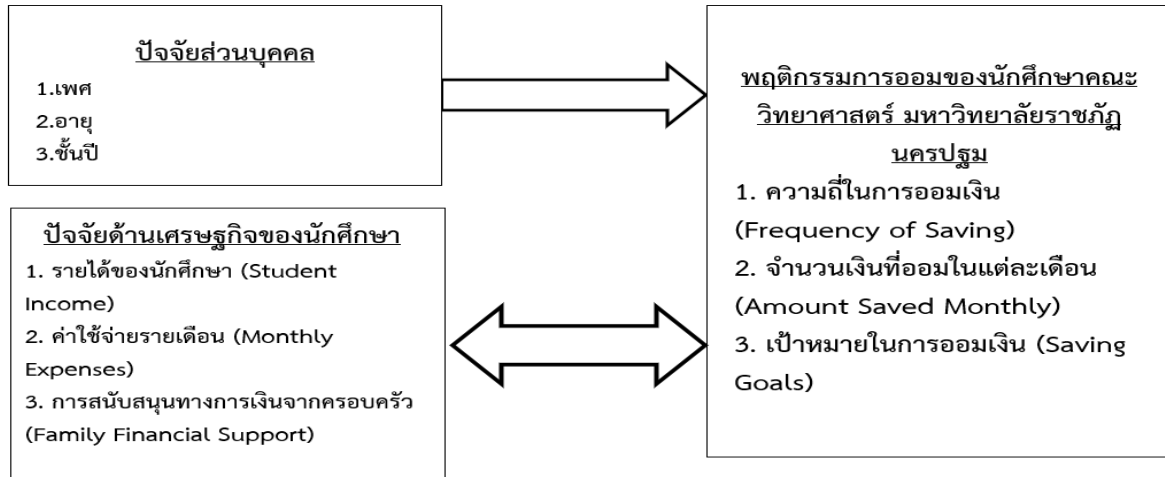
สรุปว่า รายได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการออม โดยนักศึกษาที่มีรายได้จากงานพิเศษหรือทุนการศึกษามักออมได้มากกว่า การเข้าถึงบริการทางการเงิน เช่น บัญชีเงินฝากหรือแอปพลิเคชัน ก็ช่วยให้นักศึกษาจัดการเงินและออมได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว และการปลูกฝังนิสัยการวางแผนทางการเงินจากครอบครัว ก็มีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษา

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของนักศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย (1) รายได้ของนักศึกษา (Student Income) สามารถอ้างอิงโดยตรงจากหัวข้อ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม [19] [20] ที่ระบุว่า รายได้เป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการออม (2) ค่าใช้จ่ายรายเดือน (Monthly Expenses) สามารถอ้างอิงจาก แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม [10] ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ค่าใช้จ่าย และเงินออม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต ที่พูดถึงการบริโภคที่ราบรื่นแม้รายได้จะผันผวน ซึ่งหมายถึงการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม และ (3) การสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว (Family Financial Support) สามารถอ้างอิงจากหัวข้อ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม [22] ที่ระบุว่า ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการออมของนักศึกษา

ส่วนตัวแปรตามได้แก่ (1) พฤติกรรมการออม (Saving Behavior) ประกอบไปด้วย ด้านความถี่ในการออมเงิน (Frequency of Saving) สามารถอ้างอิงจาก แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม และ ทฤษฎีแรงจูงใจในการออม ได้ โดยเฉพาะ การออมแบบมีเป้าหมาย ซึ่งต้องมีความวินัยในการออมอย่างต่อเนื่อง หรือ การออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน ที่ต้องมีการสะสมเงินเป็นประจำ [11] (2) ด้านจำนวนเงินที่ออมในแต่ละเดือน (Amount of Monthly Savings) สามารถอ้างอิงได้จากหลายส่วน เช่น ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Hypothesis) ที่ระบุว่าแต่ละคนมีแนวโน้มออมในช่วงที่มีรายได้สูง ซึ่งบ่งชี้ว่าจำนวนเงินออมจะสัมพันธ์กับระดับรายได้ ทฤษฎีอรรถประโยชน์จุลภาค (Microeconomic Utility Theory) ที่อธิบายว่าการออมเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเพิ่มอรรถประโยชน์สูงสุด ซึ่งรวมถึงการจัดสรรเงินออมให้เหมาะสมกับเป้าหมาย และ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายได้ ซึ่งเป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการออม [16] รวมถึง แรงจูงใจในการออม (Theories of Saving Motives) [14] ซึ่งมีหัวข้อหลักคือ แรงจูงใจเพื่อการลงทุน/เป้าหมาย

เฉพาะ (Investment/Goal-Oriented Motive) [16] และ (3) ด้านเป้าหมายในการออมเงิน (Saving Goals): สามารถอ้างอิงโดยตรงจาก ประเภทของการออม ซึ่งแบ่งได้เป็นการออมแบบมีเป้าหมาย (Goal-Oriented Saving) การออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน (Precautionary Saving) และ การออมเพื่อการลงทุนในอนาคต (Investment Saving) [11]

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และตัวอย่าง ประชากรได้แก่ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 3,926 ราย จากข้อมูลของ Nakhon Pathom Rajabhat University Sustainable Development Goals [30] ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) จำนวน 50 ราย ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดด้านเวลาในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ งานวิจัยครั้งนี้มีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยรายละเอียดในแบบสอบถามสามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ และชั้นปี

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของนักศึกษา มีลักษณะเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประเมินค่าแบบลิเคิร์ทสเกล 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีลักษณะเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประเมินค่าแบบลิเคิร์ทสเกล 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามคำศัพท์ สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่กำหนดโดยดำเนินการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด พบว่าแบบสอบถามได้รับการประเมินที่ระดับ 0.67-1.00 แบบสอบถามผ่านความตรงทุกข้อจึงจัดทำแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยมีการคัดกรองคุณภาพของแบบสอบถามที่มีการตอบกลับข้อมูล โดยพิจารณาถึง ความ ครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม และยุติการจัดเก็บเมื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว หลังจากนั้น นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลโดยใช้ วิธี ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจของนักศึกษา และพฤติกรรมการออมของนักศึกษา คณะ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ประมวลผลข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
3. ใช้การทดสอบที (Independent t test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์

4. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 60.00) มีอายุ 20 ปี (ร้อยละ 34.00) อยู่ชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 40.00)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจของนักศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ระดับปานกลาง (Mean = 3.46 SD.=.404) โดยแต่ละด้านที่ได้รับการประเมินสูงสุดมีดังนี้

ด้านรายได้ของนักศึกษา (Student Income) คือ "ข้าพเจ้ามีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน"

ด้าน ค่าใช้จ่ายรายเดือน (Monthly Expenses) คือ "ค่าใช้จ่ายรายเดือนของข้าพเจ้าเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับเทอมที่ผ่านมา"

ด้าน การสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว (Family Financial Support) คือ "ครอบครัวของข้าพเจ้าสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้อย่างสม่ำเสมอ"

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ระดับปานกลาง (Mean = 2.99 SD.=.439) โดยแต่ละด้านที่ได้รับการประเมินสูงสุดมีดังนี้

ด้านความถี่ในการออมเงิน (Frequency of Saving) คือ "ข้าพเจ้ามักจะแบ่งเงินเพื่อออมทุกครั้งเมื่อได้รับรายได้"

ด้านจำนวนเงินที่ออมในแต่ละเดือน (Amount Saved Monthly) คือ "ข้าพเจ้ามีการกำหนดจำนวนเงินที่ต้องออมในแต่ละเดือน"

ด้านเป้าหมายในการออมเงิน (Saving Goals) คือ "ข้าพเจ้ามีเป้าหมายเฉพาะสำหรับการออม เช่น ซื้อของที่จำเป็น หรือสำรองยามฉุกเฉิน"

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

	เพศ (t)	อายุ (F)	ระดับการศึกษา (F)
ด้านความถี่ในการออมเงิน	.568	.316	1.434
ด้านจำนวนเงินที่ออมในแต่ละเดือน	.471	1.042	.437
ด้านเป้าหมายในการออมเงิน	.478	1.112	.932
พฤติกรรมการออมของนักศึกษา	.340	.701	1.357

ค่าที่นำเสนอคือค่า t และค่า F ทุกค่า $p > .05$

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมจำแนกตาม เพศ อายุ และชั้นปี ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

	รายได้	ค่าใช้จ่าย	สนับสนุน	พฤติกรรมการออม
รายได้	1			
ค่าใช้จ่าย	.022	1		
สนับสนุน	-.019	-.388**	1	
พฤติกรรมการออม	.514**	-.102	.451**	1

ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของนักศึกษาในด้านรายได้ กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ($r=.514$) ในลำดับถัดมาได้แก่ การสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ($r=.451$)

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป และอภิปรายผล

1. พฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตาม เพศ อายุ และชั้นปี ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยจะสอดคล้องกับ Sereetrakul, Wongveeravuti, & Likitapiwat [23] ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรมการออมระหว่างนักศึกษาชายและหญิง แม้ว่านักศึกษาหญิงจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการออมและการใช้จ่ายมากกว่านักศึกษาชาย และงานวิจัยของ Kassim et al. [24] ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรมการออมของนักศึกษาตามเพศ อายุ และชั้นปี

2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของนักศึกษาในด้าน กับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่ารายได้ของนักศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการออมของนักศึกษา ($r=.514$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prasetyo, Yulianto, & Setyadharma [25] ที่เสนอว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเมืองเซมารัง ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า รายได้ของผู้ปกครองมีผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีรายได้สูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการออมที่ดีขึ้น งานของ Intaravorrathat, Taechaboonsermsak, & Keadruang [26] ที่พบว่า ระดับรายได้ส่วนบุคคลที่เพียงพอมีผลต่อพฤติกรรมการออมของ

นักศึกษา โดยนักศึกษาที่ได้รับเงินจากครอบครัวอย่างสม่ำเสมอและมีรายได้เพียงพอ มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการออมที่ดีขึ้น และงานของ Sabri & MacDonald [27] เก็บข้อมูลจาก นักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการออมที่ดีขึ้น

2. ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการออมของนักศึกษา กับการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว ($r=.451$) ผลการวิจัยจะสอดคล้องกับ Looi et al. [28] ที่เสนอว่า การมีอิทธิพลจากครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการออมของนักศึกษาในประเทศมาเลเซีย และงานวิจัยของ Md Kassim et al. [29] ที่เสนอว่า พื้นฐานทางการเงินของผู้ปกครอง มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนในรัฐเซอลาโงร์ ประเทศมาเลเซีย

5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

พฤติกรรมการออมของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะส่วนบุคคล แต่ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของนักศึกษาซึ่งได้แก่รายได้ และการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว ดังนั้น

1. มหาวิทยาลัยควรจัดตั้ง "กองทุนออมทรัพย์เพื่อการศึกษาสำหรับนักศึกษา" โดยมีแนวทางดังนี้ กลไกการดำเนินงาน: มหาวิทยาลัยสนับสนุนเงินสมทบในอัตราส่วน 1:1 หรือ 1:0.5 (เช่น นักศึกษาออม 100 บาท มหาวิทยาลัยสมทบ 50 บาท) โดยกำหนดเพดานเงินสมทบสูงสุดต่อเดือน โดยจำกัดคุณสมบัติเฉพาะนักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีประวัติการออมอย่างต่อเนื่อง และเงินในกองทุนนี้สามารถถอนออกมาใช้ได้กรณีฉุกเฉินที่จำเป็นจริง ๆ และมหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำ บันทึกข้อตกลงกับนักศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและวินัยในการออม

2. มหาวิทยาลัยควรบรรจุวิชาเลือกหรือกิจกรรมเสริม เช่น “การบริหารการเงินส่วนบุคคล” ในโครงสร้างหลักสูตร จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) หรือหลักสูตรเร่งรัด (bootcamp) เช่น “เก็บก่อนใช้...เริ่มออมตั้งแต่ปี 1” โดยวิทยากรภายนอก หรือจัดประกวดไอเดีย “แผนออมเงินในวितถักศึกษา” เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม

3. เพราะการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัวมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการออม ควรมีนโยบายที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ความรู้หรือสนับสนุนแนวทางวางแผนการเงิน โดยจัดสัมมนาสำหรับผู้ปกครอง เช่น “สร้างนิสัยการออม เริ่มจากบ้าน” การให้ข้อมูลคู่มือ “แนะนำวางแผนการเงินครอบครัวสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย” รวมถึงทำการส่งเสริมระบบแนะแนวความร่วมมือระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับครอบครัว

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้นุ่งเน้นศึกษาเฉพาะนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ด้วยเวลาที่จำกัด การได้ตัวอย่าง 50 ราย อาจไม่ใช่ตัวแทนที่ดีในการวิเคราะห์ผล ผู้สนใจต่อยอดอาจขยายการเก็บข้อมูลทั้งมหาวิทยาลัย และใช้การหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม

2. การวิจัยครั้งนี้เน้นการใช้วิธีเชิงปริมาณเป็นหลัก ซึ่งแม้จะให้ภาพรวมที่ชัดเจน แต่ยังขาดมุมมองเชิงลึก ผู้วิจัยในอนาคตควรต่อยอดโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม จากทั้งนักศึกษา อาจารย์ และผู้ปกครอง เพราะหาข้อสรุปที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง (Referances)

- [1] National Statistical Office. (2019). *The Household Socio-Economic Survey 2019*. Ministry of Digital Economy and Society. (In Thai)
- [2] World Bank & IMF. (n.d.). *Global Financial Inclusion Database (Global Findex)*. <https://globalfindex.worldbank.org>.
- [3] Narit Satapondecha. (2020, December 19). *Thais without savings? Siam Commercial Bank*. <https://www.scbeic.com/th/macro/financial-market/households-and-consumer/thai-households->

savings (In Thai)

- [4] Tiparat Amnuayporn. (2019). The importance of financial planning. *Journal of the University of the Thai Chamber of Commerce*, 39(4), 163-176. (In Thai)
- [5] Chubb Life. (2021, May 13). Saving and investment by different stages of life. <https://www.chubb.com/th-en/articles/business/investing-by-lifestage.html>
- [6] Western & Southern Financial Group. (2025, May 11). *Median Savings by Age: How Much You Should Plan to Have*. <https://www.westernsouthern.com/personal-finance/median-savings-by-age>
- [7] Jappelli, T., & Padula, M. (2016). Household financial planning and savings behavior. *Journal of International Money and Finance*, 69, 95-107.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261560616300572>
- [8] Sitorus, T., & Sitorus, A. (2022, June 14). Saving Behaviour: Factors That Affect Saving Decisions. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/364027605_Saving_Behaviour_Factors_That_Affect_Saving_Decisions_Systematic_Literature_Review_Approach
- [9] Selvadurai, S., & Siraj, S. (2023). *Financial Planning Behaviour: A Systematic Literature Review*. SpringerLink. <https://link.springer.com/article/10.1057/s41264-023-00249-1>
- [10] Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Harcourt Brace.
- [11] Dynan, K. E., Skinner, J., & Zeldes, S. P. (2004). Do the rich save more? *Journal of Political Economy*, 112(2), 397-444.
- [12] Friedman, M. (1957). *A Theory of the Consumption Function*. Princeton University Press.
- [13] Modigliani, F., & Brumberg, R. (1954). Utility Analysis and the Consumption Function: An Interpretation of Cross-Section Data. In *Post-Keynesian Economics*, 388-436.
- [14] Katona, G. (1975). *Psychological Economics*. Elsevier.
- [15] Leland, H. E. (1968). Saving and Uncertainty: The Precautionary Demand for Saving. *Quarterly Journal of Economics*, 82(3), 465-473.
- [16] Dynan, K. E., Skinner, J., & Zeldes, S. P. (2004). Do the Rich Save More?. *Journal of Political Economy*, 112(2), 397-444.
- [17] Kotlikoff, L. J., & Summers, L. H. (1981). The Role of Intergenerational Transfers in Aggregate Capital Accumulation. *Journal of Political Economy*, 89(4), 706-732.
- [18] Thaler, R. H., & Shefrin, H. M. (1981). An Economic Theory of Self-Control. *Journal of Political Economy*, 89(2), 392-406.
- [19] Ando, A., & Modigliani, F. (1963). The “Life Cycle” Hypothesis of Saving: Aggregate Implications and Tests. *American Economic Review*, 53(1), 55-84.
- [20] Bernheim, B. D., Garrett, D. M., & Maki, D. M. (2001). Education and saving: The long-term effects of high school financial curriculum mandates. *Journal of Public Economics*, 80(3), 435-465.
- [21] Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2011). Financial literacy and retirement planning in the United States. *Journal of Pension Economics & Finance*, 10(4), 509-525.
- [22] Shim, S., Barber, B. L., Card, N. A., Xiao, J. J., & Serido, J. (2010). Financial socialization of first-year college students: The roles of parents, work, and education. *Journal of Youth and Adolescence*, 39(12),

1457–1470.

- [23] Sereetrakul, W., Wongveeravuti, S., & Likitapiwat, T. (2013). Gender differences in saving and spending behaviours of Thai students. *Research in Education*, 90(1), 68–81. <https://doi.org/10.7227/RIE.90.1.5>
- [24] Kassim, A. A. M., Tamsir, F., Azim, Z. A. Z., Mohamed, J., & Nordin, H. N. M. (2020). Students' saving behaviour: Do demographic profile, parents' background and financial literacy matter? An empirical study in private universities in Selangor. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 24(1), 844–850. <https://psychosocial.com/PSY/index.php/ijpr/article/view/256>
- [25] Prasetyo, B. S., Yulianto, A., & Setyadharma, A. (2021). The influence of financial literacy and parents' income on saving behavior based on parents' education and school status. *Journal of Economic Education*, 10(1), 1–10. <https://journal.unnes.ac.id/sju/jeec/article/view/40662>
- [26] Intaravorrachap, P., Taechaboonsersak, P., & Keadruang, P. (2012). Factors and conditions influencing saving behaviors of college students: A case study of Suan Dusit Rajabhat University. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 33(1), 55–66. (In Thai)
- [27] Sabri, M. F., & MacDonald, M. (2010). Savings behavior and financial problems among college students: The role of financial literacy in Malaysia. *Cross-cultural Communication*, 6(3), 103–110. <https://www.researchgate.net/publication/50946039>
- [28] Looi, Y. H., Abdul-Hamid, M., Othman, Z., & Yusof, M. (2022). Factors affecting university students' saving behaviour in Malaysia. In *Proceedings of the 6th International Conference on Economics, Management and Social Sciences (ICEMSS)*. Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.220105.005>
- [29] Md Kassim, A. A., Kamaruddin, N., & Zainol, N. R. (2020). Students' saving behaviour: Do demographic profile, parents' background and financial literacy matter? An empirical study in private universities in Selangor. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 24(1), 844–850. <https://doi.org/10.37200/IJPR/V24I1/PR200953>
- [30] Nakhon Pathom Rajabhat University Sustainable Development Goals. (2023). *Total number of students*. <https://sdgs.npru.ac.th/details.php?news=326>. (In Thai)